

Bruxelles, 14.9.2016.
COM(2016) 585 final

**IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU
O VANJSKOJ AKTIVNOSTI EIB-a S PRORAČUNSKIM JAMSTVOM EU-a 2015.**

{SWD(2016) 296 final}

1. UVOD

Odlukom 466/2014/EU¹ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. dodjeljuje se jamstvo EU-a Europskoj investicijskoj banci (EIB) protiv gubitaka u EIB-ovim operacijama financiranja projekata izvan Unije u razdoblju 2014. – 2020. („Odluka” ili „jamstvo EU-a”). Tom se odlukom od Komisije traži da jednom godišnje izvješćuje o vanjskim aktivnostima EIB-a s proračunskim jamstvom EU-a, u skladu s godišnjim izvješćima EIB-a. Nakon donošenja Odluke 466/2014/EU za razdoblje 2014. – 2020., ovo izvješće koje obuhvaća 2015. godinu izrađeno je na temelju zahtjeva te pravne osnove. Ovo izvješće sadržava i prikaz operacija koje je EIB na vlastiti rizik proveo 2015. u regijama obuhvaćenim tom Odlukom. Operacije EIB-a u Africi, na Karibima i Pacifiku (ACP) kao i u prekomorskim zemljama i teritorijima (OCT) obuhvaćene su posebnim godišnjim izvješćem.

Tom Odlukom („mandat”) utvrđuje se najviša gornja granica za jamstvo EU-a u iznosu od 30 milijardi EUR raščlanjeno na utvrđenu gornju granicu u iznosu od 27 milijardi EUR i fakultativni dodatni iznos od 3 milijarde EUR. O aktiviranju tog fakultativnog iznosa kao i njegovoj regionalnoj raspodjeli odlučuju Europski parlament i Vijeće nakon revizije mandata na polovici njegova razdoblja. U novoj Odluci (466/2014/EU) ostaju nepromijenjena tri cilja visoke razine za proširivanje jamstva EU-a: promicanje rasta u lokalnom privatnom sektoru, razvoj socijalne i gospodarske infrastrukture, klimatska politika i, kao osnovni cilj, poticanje regionalne integracije. Mandat je stupio na snagu potpisivanjem sporazuma o jamstvu 25. srpnja 2014.

Iscrpniji podaci i statističke tablice o prethodno navedenim aktivnostima, uključujući one na projektnoj, sektorskoj, državnoj i regionalnoj razini, nalaze se u priloženom radnom dokumentu službi Komisije („SWD”). Nakon četvrte godine provedbe okvira za mjerenje rezultata (ReM) EIB-a, ovo izvješće sadržava informacije o očekivanim rezultatima na temelju EIB-ovih operacija financiranja potpisanih u 2015.

2. KLJUČNI REZULTATI

EIB je 2015. potpisao operacije financiranja u vrijednosti od ukupno 6,7 milijardi u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko pozajmljivanje (ELM), što je gotovo jednako iznosu potpisanim prethodne godine (6,8 milijardi EUR). Od tog iznosa, gotovo tri četvrtine (72 %, 4,8 milijardi EUR) provedeno je u okviru mandata za vanjsko pozajmljivanje s jamstvom EU-a, što je porast od 16 % u odnosu na 2014. Udio zajmova koji su ostvarili korist od sveobuhvatnog jamstva EU-a kojim su obuhvaćene operacije na razini suverene države i razini nižoj od državne iznosio je 4,4 milijarde EUR (92 %), dok su zajmovi u vrijednosti od 0,4 milijarde EUR (8 %) ostvarili korist od jamstva političkog rizika EU-a za operacije u privatnom sektoru. Financiranje na temelju EIB-ovih instrumenata na vlastiti rizik smanjeno je za 0,7 milijardi EUR na 1,9 milijardi EUR. Sveukupni iznosi u 2015. uglavnom su vođeni dobrim učinkom u regijama istočnih susjeda, Rusije te Azije i Latinske Amerike.

EIB je nastavio dokazivati svoju predanost potpori programu Unije za klimatsku politiku. U rujnu 2015. upravni odbor EIB-a prilagodio je strategiju klimatske politike kako bi se njome vodile sve aktivnosti EIB-a unutar i izvan Unije. EIB-ove operacije financiranja potpisane u regijama obuhvaćenim Odlukom i dalje su znatno iznad praga od 25 % utvrđenog Odlukom. Do kraja 2015. kumulativna stopa za klimatsku politiku tijekom mandatnog razdoblja 2014. – 2020. dosegla je 35 %. Tijekom 2015. regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko

¹ SL L 135, 8.5.2014., str. 1

pozajmljivanje pozajmljeno je 2,1 milijardi EUR u okviru klimatske politike. Azija najviše pridonosi tom cilju, s obzirom na to da je klimatska politika definirana kao ključni prioritet za tu regiju.

Osim toga, u 2015. 32 % ukupnog iznosa financiranja potpisanih u regijama obuhvaćenim mandatom za vanjsko pozajmljivanje, ili 2,2 milijardi EUR, dano je za potporu međusektorskom cilju regionalne integracije, transverzalnom cilju ELM-a, koji bi se trebao ostvariti energetske međupovezivanjem, prometnim vezama, regionalnim kapitalnim fondovima i potporom konvergenciji razvojem lokalnog privatnog sektora.

U 2015., kada se okvir ReM-a provodio četvrtu godinu za redom, EIB je na temelju njega zabilježio da se od 100 % novih operacija potpisanih u regijama mandata očekuje izvrstan ili dobar doprinos ciljevima mandata. Za otprilike 88 % novih projekata očekuje se da ostvare izvrsne ili dobre rezultate u smislu očekivanog učinka, kvalitete i stabilnosti tih projekata. Za više od 80 % novih projekata očekuje se da budu povezani s visokom ili znatnom dodanom vrijednosti EIB-a. Vlastito izvješće EIB-a o rezultatima EIB-ovih operacija izvan Unije (tu su uključene i operacije u zemljama ACP-a i OCT-a) tijekom 2015. uskoro će biti objavljeno na njegovom *web*-mjestu.

U Odluci se ističe čvrsto usklađivanje vanjske aktivnosti EIB-a s vanjskim politikama, programima i instrumentima Unije, a vrijedi napomenuti i kako je tijekom 2015. EIB nastavio blisko surađivati s Komisijom i Europskom službom za vanjsko djelovanje (ESVD) na jačanju dosljednosti i koherentnosti aktivnosti EIB-a s vanjskim politikama Unije. U tom je kontekstu Komisija zajedno s EIB-om i u dogovoru s ESVD-om ažurirala regionalne tehničke operativne smjernice koje su Parlamentu i Vijeću prosljeđene u svibnju 2015. Te su regionalne tehničke operativne smjernice primjenjive tijekom razdoblja 2014. – 2020. za EIB-ove operacije u okviru jamstva EU-a. Tim se smjernicama daju upute za usklađivanje područja primjene EIB-ovih intervencija u različitim regijama s politikama, programima i instrumentima Unije.

3. OPERACIJE FINANCIRANJA

3.1. PREGLED EIB-ovih OPERACIJA FINANCIRANJA POTPISANIH 2015. I RAŠČLANJENIH PREMA DOPRINOSU CILJEVIMA POLITIKE Unije

Odlukom se predviđaju tri horizontalna cilja visoke razine za sve regije obuhvaćene proračunskim jamstvom EU-a:

- i. razvoj lokalnog privatnog sektora, posebno podrška malim i srednjim poduzećima („MSP-ovima”),
- ii. razvoj socijalne i gospodarske infrastrukture;
- iii. prilagodba klimatskim promjenama i ublažavanje njihovih posljedica.

Dodatni osnovni ciljevi obuhvaćaju doprinos općim načelima za provedbu vanjskog djelovanja, kako je navedeno u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), i regionalnoj integraciji među partnerskim zemljama, uključujući gospodarsku integraciju pretprijetnih zemalja, susjednih zemalja i Unije.

Od ukupnog iznosa potpisanog 2015. u regijama obuhvaćenim mandatom za vanjsko pozajmljivanje udjelom od 40 % (2,7 milijardi EUR) poduprijet će se razvoj lokalnog

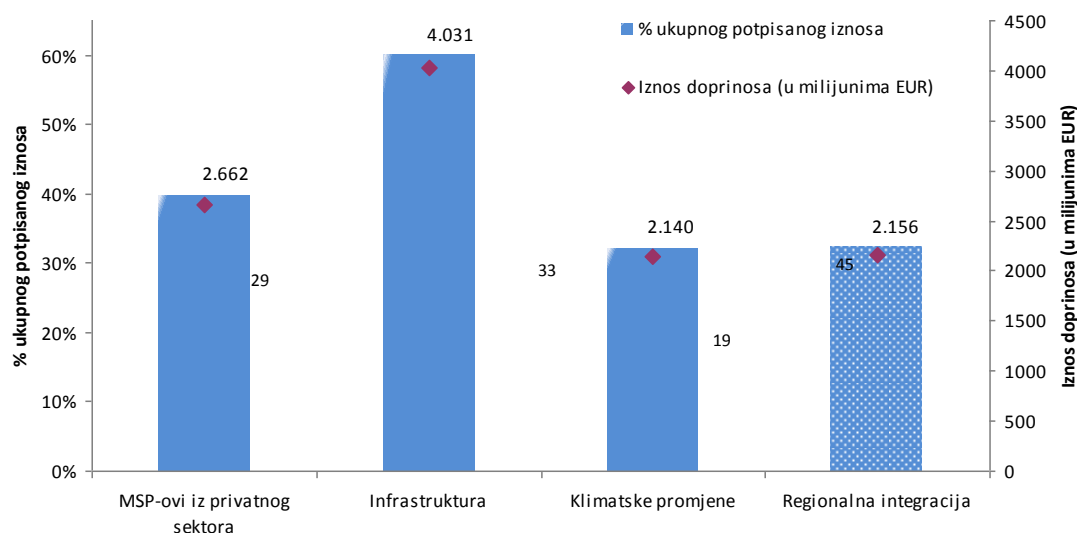
privatnog sektora, prije svega poboljšavanjem pristupa financiranju za MSP-ove, mikropoduzeća i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije. Iznosom od 60 % (4 milijarde EUR) pridonijet će se razvoju socijalne i gospodarske infrastrukture. Svim EIB-ovim operacijama izvan Unije podupire se jedan od ovih ciljeva ili njih oba. Cilj prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja njihovih posljedica sam po sebi može se smatrati međusektorskim ciljem.

Udjelom od 32 % zajmova (2,1 milijarda EUR) poduprijet će se međusektorski cilj prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja njihovih posljedica.

Slično tome, iznosom od 32 %, ili 2,2 milijarde EUR, poduprijet će se međusektorski cilj regionalne integracije razvojem infrastrukture i potporom pristupu lokalnog privatnog sektora financijama.

Doprinos ciljevima mandata prikazan je u grafikonu 1., a u obzir su uzete operacije iz 2015. na temelju mandata i na temelju instrumenata na vlastiti rizik.

Grafikon 1.: doprinos ciljevima mandata (% i iznos doprinosa)

U ostatku odjeljka izvješćuje se o očekivanim i postignutim rezultatima u pogledu ciljeva politika EU-a, kako je zabilježeno okvirom ReM. S obzirom na očekivane rezultate, tim odjeljkom nisu obuhvaćeni svi ugovori potpisani 2015., nego svi projekti za koje je prvi ugovor o financiranju potpisan 2015. (nazivaju se „novi projekti”). Takvim se pristupom izbjegava dvostruko računanje rezultata za projekte s više ugovora o financiranju potpisanih tijekom više uzastopnih godina. To znači da iznosi zajmova iz tog odjeljka predstavljaju ukupne odobrene iznose samo za nove projekte. Osim toga, zbog primijenjene metodologije, iznosi zajmova i broj projekata možda nisu uvijek strogo usporedivi.

Razvoj lokalnog privatnog sektora, posebno podrška MSP-ovima

Podrška EIB-a u okviru razvoja lokalnog privatnog sektora odnosi se na stvaranje uvjeta kojima bi se ljudima na tržištima u razvoju i novim tržištima omogućilo da razviju i prošire poduzeća i na taj način otvore radna mjesta, zadovolje potrebe za proizvodima i uslugama, pobijede siromaštvo i nesigurnost u opskrbi hranom te podignu životni standard. Naposljetku,

održiv socijalni i gospodarski razvoj ne može se ostvariti bez razvoja privatnog sektora. Ta podrška dolazi u različitim oblicima: osiguravanjem kreditnih linija lokalnim financijskim posrednicima (većinom banke) za daljnje kreditiranje MSP-ova; sudjelovanjem u fondovima privatnog kapitala i rizičnom kapitalu trgovačkih društava s potencijalom velikog rasta; vlasničkim financiranjem za pružatelje mikrofinanciranja; izravnim zajmovima većim trgovačkim društvima.

Razvoj lokalnog privatnog sektora poduprijet će se u okviru 26 novih projekata potpisanih 2015. Ukupna odobrena EIB-ova financiranja za te projekte iznose 2,9 milijardi EUR. Dvadeset projekata su kreditne linije kojima se podupiru MSP-ovi; jednim projektom podupiru se aktivnosti mikrofinanciranja investicijskim instrumentom mikrofinanciranja; a sredstvima iz pet projekata podupiru se aktivnosti istraživanja i razvoja te ulagački projekti velikih trgovačkih društava.

Razvoj socijalne i gospodarske infrastrukture

Razvoj socijalne i gospodarske infrastrukture – sve od cesta i energetske sustava do zdravstvene infrastrukture i usluga širokopojasnog interneta – jedan je od stupova razvojnog procesa, a posebno ondje gdje je javno financiranje često od ključne važnosti, pri čemu su infrastrukturna dobra često javna dobra koja imaju velike pozitivne učinke prelijevanja na gospodarstvo, okoliš i ljudsko blagostanje. EIB podupire infrastrukturne projekte u velikom nizu sektora.

U 2015. godini 29 novih projekata pridonose razvoju socijalne i gospodarske infrastrukture u regijama obuhvaćenim mandatom za vanjsko pozajmljivanje. Ukupna odobrena EIB-ova financiranja za te projekte iznose 3,9 milijardi EUR.

EIB je 2015. potpisao ugovore za 11 novih projekata u energetske sektoru, od kojih se pet odnosi na širenje i modernizaciju mreža za prijenos i distribuciju električne energije. Tim će se projektima dodatnih 273 300 kućanstava pripojiti na elektroenergetsku mrežu. Projektima prijenosa električne energije podmiruje se i domaća potražnja jačanjem kapaciteta postojećih mreža da uključe i proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora kao što su energije vjetra i vode. Pet projekata iz 2015. usredotočeno je na proizvodnju električne energije, od čega su tri usredotočena na razvoj obnovljivih izvora energije. Ukupno će se u tim projektima proizvesti dovoljno energije za opskrbu 2,45 milijuna ljudi u dotičnim državama. U jednom slučaju EIB preuzima rizik projekata proizvodnje energije vode, sustava prijenosa i energetske učinkovitosti koje je u Ukrajini započela Svjetska banka. Tim će se korakom osloboditi zajmovni kapacitet Svjetske banke kako bi se pomoglo Ukrajini da financira uvoz energije u kratkoročnom razdoblju i izbjegne tešku energetske krizu.

EIB je potpisao šest novih projekata u prometnom sektoru. Obuhvaćaju razvoj međugradskih željezničkih pravaca, novih gradskih prometnih sustava i poboljšanje cestovnog prometa nadogradnjom cestovnih površina.

U sektoru vode i sanitarnih uvjeta 2015. potpisana su četiri projekta. Zajedno će poboljšati pristup vodi sigurnoj za piće ili opskrbu tom vodom za otprilike 1,6 milijuna kućanstava. Može se očekivati da će taj poboljšani pristup imati znatne neizravne učinke u zemljama u kojima je loša opskrba vodom glavni uzrok bolesti, pored toga što predstavlja znatno financijsko i vremensko opterećenje za kućanstva s niskim dohotkom.

Jedinim projektom u sektoru upravljanja krutim otpadom znatno će se pridonijeti upravljanju učincima odlaganja otpada na okoliš.

Dva su projekta potpisana u okviru poljoprivrede i šumarstva. Onim u okviru šumarstva poduprijet će se ponovno pošumljavanje više od 80 000 ha degradiranog zemljišta i rehabilitacija šuma na 20 000 ha te mjere kontrole erozije na dodatnih 155 000 ha.

Detaljne informacije o financiranim projektima nalaze se u radnom dokumentu službi Komisije.

Prilagodba klimatskim promjenama i ublažavanje njihovih posljedica

S obzirom na to da su uzroci i učinci klimatskih promjena globalni, osiguravanje i širenje financiranja u području klime izvan granica Unije važan je dio vanjske i razvojne politike Unije. EIB ima središnju ulogu u tim naporima. Njegova potpora klimatskoj politici ostala je visoka i 2015., s potpisanim financiranjima u ukupnom iznosu od 2 milijarde EUR, što je 30 % svih potpisanih financiranja u regijama mandata. Taj je iznos sličan prošlogodišnjem iznosu i znatno je viši od EIB-ovog globalnog cilja od 25 % sveukupnog iznosa pozajmljivanja². Prema tome, mandat znatno pridonosi ciljevima u području klimatskih promjena, pri čemu se snažan naglasak stavlja na operacije ublažavanje posljedica klimatskih promjena na što se odnosi 92 % EIB-ovih operacija, dok se 8 % odnosi na prilagodbu klimatskim promjenama.

Velika većina zajmova u području klimatske politike i dalje dolazi iz projekata prometnog i energetskeg sektora koji zajedno čine 68 % novih zajmova izvan Unije u području klimatske politike 2015. Poljoprivredni i šumarski sektor i dalje imaju važnu ulogu.

Novi projekti iz područja klimatske politike 2015. obuhvaćaju šest projekata iz prometnog sektora. Obuhvaćaju, između ostalog, izgradnju linija podzemne željeznice i uspostavu sustava masovnog gradskog prijevoza.

Osam novih projekata u energetskeg sektoru 2015. pridonijet će ublažavanju posljedica klimatskih promjena, kao i niz projekata u koje je uključeno više sektora, a koji imaju komponentu usmjerenu na proizvodnju obnovljive energije.

Ulaganje u poljoprivredu i šumarstvo može imati ključnu ulogu u ublažavanju posljedica klimatskih promjena sekvestracijom ugljika, ali i u jačanju otpornosti sustava za proizvodnju hrane na promjenjive klimatske uzorke. Projekt pošumljavanja ne pridonosi samo ublažavanju posljedica klimatskih promjena sekvestracijom ugljika, nego i prilagodbi učincima klimatskih promjena usredotočavanjem na kontrolu erozije tla. Potonja dimenzija zajmova u okviru klimatske politike često se zanemaruje zbog manjka potražnje za posuđivanjem za potrebe prilagodbe kao i zbog toga što taj sektor nije dovoljno privlačan ulagačima iz privatnog sektora. Međutim, prepoznajući da su regije obuhvaćene Odlukom posebno osjetljive na postojeću promjenjivost klime i buduće klimatske promjene, EIB povećava uključenost otpornosti na klimatske promjene u projekte. Time su obuhvaćene potpora za tehničku podršku i odgovarajuće mjere planiranja kao i potpora za posebna ulaganja u prilagodbu kao što su mjere zaštite i obrane od poplava.

² Člankom 3. stavkom 7. Odluke 466/2014/EU zahtijeva se da u razdoblju 2014. – 2020. obujam operacija financiranja projekata prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja njihovih posljedica predstavlja najmanje 25 % ukupnih EIB-ovih operacija financiranja.

Napori EIB-a u usmjeravanju klimatske politike obuhvaćaju aktivnost praćenja ugljičnog otiska u okviru kojim se procjenjuju emisije stakleničkih plinova iz njegovih projekata i o njima izvješćuje. Tijekom 2015. 23 projekta u regijama obuhvaćenim mandatom za vanjsko pozajmljivanje bila su uključena u aktivnost praćenja ugljičnog otiska za 2015. Ti projekti predstavljaju ukupna potpisana financiranja EIB-a ili odobrene raspodjele u iznosu od 2,7 milijardi EUR. Povezane ukupne apsolutne emisije stakleničkih plinova procjenjuju se na 1,4 Mt ekvivalenta CO₂ godišnje (apsolutne brojke niske su zbog velikog broja projekata u šumarstvu kojima će se sekvestrirati CO₂) uz uštedene/izbjegnute emisije koje se procjenjuju na ukupno 1,3 Mt ekvivalenta CO₂ godišnje iz istog financiranja.

U klimatskoj strategiji ELM-a kao i u nedavno odobrenoj klimatskoj strategiji EIB-a naglašava se promicanje pristupa upravljanju rizikom kako bi se pojačala otpornost imovine, zajednica i ekosustava povezanih s projektima EIB-a. EIB razvija alat za ocjenu klimatskog rizika i ranjivosti u sektorima i regijama kako bi utvrdio i otklonio ranjive aspekte projekata. To će omogućiti EIB-u da utvrdi prioritete i da u svojem financiranju podupre aktivnosti prilagodbe. EIB se obvezao Europskom parlamentu da će Banka u fazi prije ocjenjivanja sustavno provjeravati sve nove operacije u okviru ELM-a (i ACP-a) u odnosu na njihove klimatske rizike kako bi se otklonili ranjivi aspekti projekta. Sustav je još uvijek u završnoj fazi razvoja, ali planira se da će do 2017. biti uspostavljen u potpunosti integriran sustav. U 2015. svi projekti u okviru ELM-a bili su podvrgnuti toj provjeri. Većina projekata razvrstana je u razred srednjeg do visokog rizika.

Regionalna integracija

EIB je 2015. potpisao ukupno 16 ugovora o financiranju u iznosu od 2,3 milijardi EUR (1,6 milijardi EUR 2014.) kojima se pridonosi regionalnoj integraciji. S devet kreditnih linija (1 255 milijuna EUR) poduprijet će se regionalna integracija uglavnom u regiji pretprijetnih zemalja poticanjem međunarodne suradnje i podupiranjem konvergencije gospodarstava prema Uniji. U prometnom sektoru cilj tri potpisana projekta je omogućiti prekograničnu mobilnost (524 milijuna). Preostala četiri projekta potpisana 2015. u okviru regionalne integracije su iz sektora poljoprivrede, sektora voda, energetskog sektora i sektora krutog otpada.

3.2. PREGLED IZNOSA FINANCIRANJA EIB-a U REGIJAMA OBUHVAĆENIM ODLUKOM³

U tablici 1. prikazan je pregled iznosa financiranja EIB-a tijekom 2015. u regijama obuhvaćenim Odlukom.

Tablica 1.: EIB-ove operacije financiranja potpisane 2015.

Zemlje operacija (u milijunima EUR)	Financiranja na temelju jamstva EU-a			Financiranja EIB-a na vlastiti rizik	Ukupno
	Sveobuhvatno jamstvo	Pokriće političkih rizika	Ukupno		
Pretprijetne	957	0	957	1565	2522

³ Odluka 466/2014/EU

zemlje					
Zemlje Sredozemlja	1211	65	1276	141	1417
Istočno susjedstvo, Rusija	1426	55	1481	0	1481
Azija i Latinska Amerika	821	150	971	150	1121
Južna Afrika	50	100	150	0	150
Ukupno	4465	370	4835	1856	6691

Napomene: Dodatno na prethodno navedene iznose iz EIB-ovih vlastitih sredstava, u zemljama Sredozemlja potpisano je jedno ulaganje u mikrofinancijski fond u iznosu od 2 milijuna EUR sredstvima trećih strana.

Udio aktivnosti u okviru jamstva EU-a u ukupnom iznosu smanjio se za 16 % u 2015., dosegaši 4,8 milijarde EUR (4,2 milijarde EUR 2014.), odnosno 72 % ukupnog financiranja iz 2015. u regijama obuhvaćenima Odlukom. Udio aktivnosti na vlastiti rizik EIB-a smanjio se za 28 % (1,9 milijardi EUR). Oko 92 % operacija financiranih na vlastiti rizik EIB-a tijekom 2015. potpisano je u pretpristupnim zemljama i zemljama ALA-e, a preostalih 8 % u regiji Sredozemlja. U zemljama istočnog susjedstva i Južnoj Africi sva su financiranja potpisana u okviru jamstva EU-a.

Tijekom 2015. 92 % zajmova potpisanih na temelju jamstva EU-a bilo je obuhvaćeno sveobuhvatnim jamstvom (4,5 milijardi EUR), koje se upotrebljava za operacije na razini suverene države i razini nižoj od državne, dok se za 8 % iskoristilo pokriće političkih rizika (0,4 milijardi EUR) za operacije u privatnom sektoru.

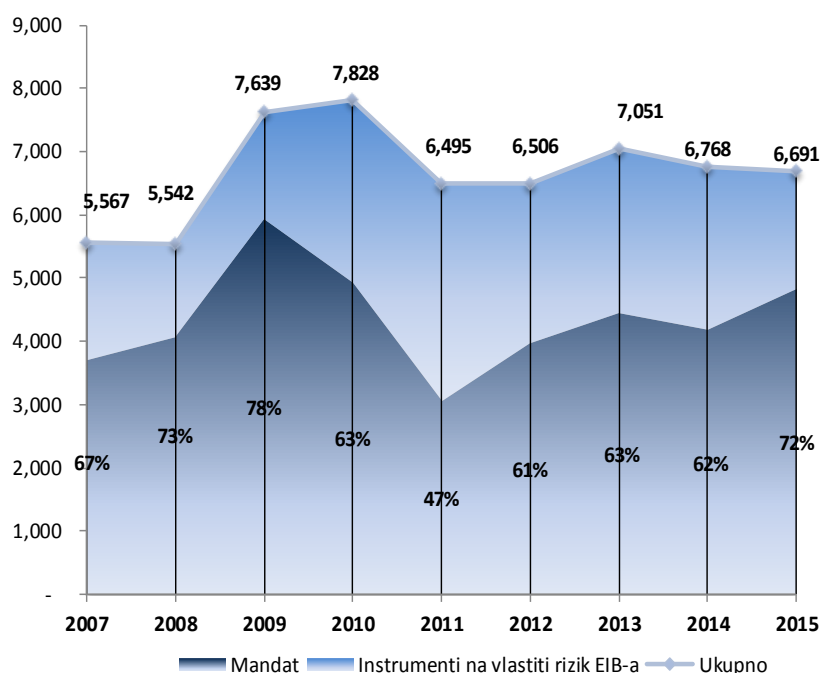
Tablica 2.: Kumulativni iznos neto potpisa u usporedbi sa sadašnjim mandatom EU-a gornje granice u razdoblju 2014. – 2020.

U milijunima EUR	Gornja granica	Neto potpisano (u milijunima EUR)	Neto potpisano kao % gornje granice mandata
Pretpristupne zemlje	8,739	1157	13 %
Sredozemlje	9,606	1656	17 %
Istočno susjedstvo, Rusija	4,831	2571	53 %
Azija i Latinska Amerika	3,407	1386	41 %
Južna Afrika	416	150	36 %
Ukupno u regijama mandata	27 000	6920	26 %

Kako je prikazano u tablici 2., nakon 1,5 godine financiranja aktivnosti u okviru ELM-a za razdoblje 2014. – 2020 (proteklo je 21 % vremena provedbe), kumulativni potpisi u okviru ELM-a dosegli su 6,9 milijardi EUR, što odgovara stopi korištenja od 26 % (porast u odnosu na 8 % na kraju 2014.). Stopa korištenja u regiji istočno susjedstvo, Rusija premašuje 50 %, nakon čega slijedi Azija i Latinska Amerika s 41 % te Južna Afrika s 36 %.

Obveze sirijske vlade da otplaćuje kamate i zajmove nisu ispunjene ni 2015. Na kraju 2015. kumulativna plaćanja iz jamstvenog fonda povezana s pozivima EIB-a iznosila su ukupno 202,89 milijuna EUR, od čega je 60,16 milijuna EUR plaćeno 2015.

Grafikon 2.: Godišnji razvoj iznosa zajmova EIB-a iz vlastitih sredstava

U grafikonu 2. prikazan je razvoj zajmova u okviru mandata te instrumenata na vlastiti rizik u razdoblju od 2007. do 2015. Tijekom čitavog razdoblja prosječno 65 % financiranja EIB-a u tim regijama ostvaruje korist od mandata uz jamstvo EU-a, uz godišnje fluktuacije od 47 % do 78 %.

Što se tiče broja projekata, 2015. na temelju jamstva EU-a bilo je potpisano financiranje za 38 projekata (42 projekta 2013.), a na vlastiti rizik EIB-a 16 projekata (2014. potpisana su 23 projekta).

Tablica 3.: Broj potpisanih operacija po regijama (sva sredstva) 2015.

Regije	Sredstva trećih strana	Na temelju jamstva EU-a	EIB na vlastiti rizik	Ukupno
Pretpristupne zemlje	0	7	14	21
Sredozemlje ⁴	1	10	1	12
Istočno susjedstvo, Rusija	0	9	0	9
Azija i Latinska Amerika	0	11	1	12
Južna Afrika	0	1	0	1
Ukupno	1	38	16	55

Kako je prikazano u tablici 4., pretpristupne zemlje i dalje su glavna regija korisnica EIB-ovog financiranja izvan Unije 2015. s 2,5 milijarde EUR potpisanih financiranja, što predstavlja 38 % ukupnog financiranja u predmetnim regijama. Težilo se osigurati u toj regiji odgovarajuću financijsku potporu za inovacije i rast, posebno zajmovima MSP-ovima i privatnom sektoru. U okviru mandata glavni je prioritet ujedno bio financirati projekte koji se potpunije integriraju u europske infrastrukturne mreže.

⁴ Jedna je operacija poduprta i na vlastiti rizik EIB-a i financiranjem u okviru ELM-a – zabilježena je kao vlastiti rizik EIB-a.

U zemljama Sredozemlja potpisani iznos dosegao je 1,4 milijarde EUR. Glavnina tog iznosa bila je za projekte usredotočene na pružanje potpore izgradnji socijalne i gospodarske infrastrukture, osobito energetske projekata (53 %) i prometa (25 %). Ukupno 12 % dodijeljeno je bankama u okviru kreditnih linija za daljnje kreditiranje MSP-ova.

U regiji istočnog susjedstva potpisano je ukupno 1,5 milijardi EUR, što predstavlja najveći porast od 2014. (+ 26 %) u odnosu na sve regije obuhvaćene mandatom, čak i u kontekstu sankcija Unije Rusiji. U odnosu na Akcijski plan za Ukrajinu potpisano je 1,3 milijarde EUR, uključujući prvi potpis transakcije povezane s jamstvom (gotovo 0,5 milijardi EUR kojima su obuhvaćeni ulagački projekti Međunarodne banke za obnovu i razvoj u Ukrajini), koja je ostvarila korist od sveobuhvatnog jamstva EU-a.

U Aziji, Srednjoj Aziji i Latinskoj Americi ukupna potpisana financiranja smanjena su za 18 % u odnosu na 2014. i iznosila su ukupno 1,1 milijardi EUR. Na Latinsku Ameriku odnosilo se 55 % potpisanog iznosa, pri čemu je poseban naglasak stavljen na financiranje infrastrukture i privatnog sektora u Brazilu i Nikaragvi.

U Južnoj Africi potpisana su tri zajma u ukupnom iznosu od 150 milijuna EUR za financiranje banaka u pogledu kreditnih linija za privatni sektor za daljnje kreditiranje MSP-ova.

Tablica 4.: Sektorska raspodjela operacija financiranja EIB-a potpisanih 2014. u regijama obuhvaćenim Odlukom (sva sredstva)

U milijunima EUR	Pretpri- stupne zemlje	Zemlje Sredozemlja	Istočno susjedstvo, Rusija	Azija i Latinska Amerika	Južna Afrika	Ukupno
Kreditne linije	1.430	175	505	250	150	2.510
Energetika	40	758	477	545	-	1.819
Promet	562	350	151	233	-	1.296
Voda, kanalizacija	23	125	260	93	-	500
Industrija	200	2	-	-	-	202
Usluge	135	10	-	-	-	145
Poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo	120	-	-	-	-	120
Kruti otpad	13	-	48	-	-	61
Urbani razvoj	-	-	40	-	-	40
Sveukupno	2.522	1.419	1.481	1.121	150	6.693

3.3. UČINAK I DODANA VRIJEDNOST FINANCIRANJA EIB-a

Okvirom ReM omogućuje se procjena operacija financiranja EIB-a tijekom njihova trajanja. Njime se olakšava odabir, na temelju konkretnih rezultata, dobrih projekata koji su u skladu s prioritetima EU-a i za koje će sudjelovanje EIB-a imati dodanu vrijednost. Prilikom ocjenjivanja utvrđuju se pokazatelji rezultata s polaznim i ciljanim vrijednostima kojima se obuhvaćaju očekivani gospodarski, socijalni i ekološki rezultati financiranja. Postizanje tih utvrđenih mjerila učinka prati se tijekom trajanja projekta, a izvješće o tome podnosi se na kraju dviju ključnih etapa: po završetku projekta i tri godine nakon završetka projekta („nakon

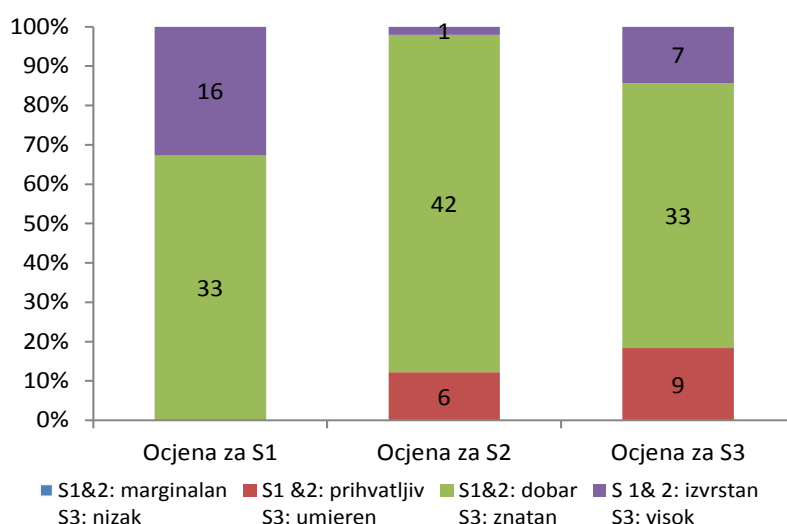
završetka”) za izravna financiranja; na kraju razdoblja ulaganja i na kraju životnog vijeka fondova privatnog kapitala; te za posredno pozajmljivanje, na kraju razdoblja dodjele.

Projekti se ocjenjuju na temelju tri „stupa”:

- i. U 1. stupu ocjenjuju se očekivani doprinos Uniji i prioritetima zemalja te prihvatljivost u skladu s ciljevima mandata EIB-a.
- ii. U 2. stupu ocjenjuju se kvaliteta i solidnost projekata na temelju očekivanih rezultata.
- iii. U 3. stupu ocjenjuju se očekivana financijska i nefinancijska dodana vrijednost EIB-a.

Rezultati prvih revizija u okviru ReM-a pri dovršetku projekata zajedno sa studijom slučaja prvog završenog infrastrukturnog projekta sažeti su u radnom dokumentu službi Komisije. U ovom odjeljku prikazuju se i obrazlažu očekivani rezultati EIB-ovih operacija financiranja potpisanih 2015. u regijama obuhvaćenim mandatom. Kako bi se izbjeglo dvostruko računanje projekata i očekivanih rezultata, to će se izvješće odnositi samo na očekivane rezultate i dodanu vrijednost „novih projekata”, odnosno onih za koje je prvi ugovor o financiranju potpisan 2015. (49 novih projekata).

Grafikon 3.: Ocjene na temelju ReM-a prema stupovima za nove operacije potpisane 2015.

Kada je riječ o stupnjevima doprinosa ciljevima (1. stup ReM-a), 33 % novih potpisa 2015. ocijenjeno je s „izvršno”, što znači visok doprinos vlastitim razvojnim ciljevima zemalja i prioritetima Unije za predmetnu zemlju i/ili regiju. U okviru 1. stupa 67 % operacija financiranja ocijenjeno je s „dobro”. Oni projekti od kojih se očekuje „dobro” doprinos u skladu su s ciljevima mandata i mogli bi dati velik doprinos ili vlastitim razvojnim ciljevima zemalja ili ciljevima Unije kao i umjereni doprinos ciljevima onog drugog.

Za izravno financirane projekte (2. stup REM-a), ocjena se temelji na solidnosti projekta, financijskoj i gospodarskoj održivosti te ekološkoj i socijalnoj održivosti. Za posredna financiranja ocjena se temelji na očekivanim rezultatima, ponderiranim ocjenom rizika prema solidnosti posrednika te kvalitetom poslovnog okruženja.

2. stup pokazuje da se očekuje da samo jedna nova potpisana operacija financiranja ostvari izvrsnu ocjenu s ekonomskom stopom povrata (ESP) većom od 15 %. Za više od 85 % novih operacija financiranja očekuje se da će biti „dobre”. To su izravna financiranja s prosječnim ESP-om od 10 % do 15 % u slučaju infrastrukturnih projekata ili posredna financiranja koja pridonose povećanju pristupa financiranju i razvoju financijskog sektora, ali u okruženju visokog rizika s malom vjerojatnošću postizanja rezultata. Šest je projekata dobilo ocjenu „prihvatljivo”, prvenstveno zbog okruženja visokog rizika koji utječe na vjerojatnost postizanja planiranih rezultata.

„Dodana vrijednost” (3. stup REM-a) mjeri se razlikom između EIB-ovog doprinosa ulagačkom projektu i standardnog tržišnog financiranja, u tri dimenzije: adekvatnost financijskih sredstava potrebama projekata; EIB-ov tehnički doprinos i učinak u smislu povisivanja standarda i poticanja doprinosa iz drugih izvora.

U velikoj većini od 49 novih projekata iz 2015. EIB-ova „dodana vrijednost” ocijenjena je kao „znatna” (33) ili „visoka” (7). Devet projekata dobilo je ocjenu „umjerena”. Stupanj dodane vrijednosti obično je viši za složene projekte u manje razvijenim regijama, gdje su potrebe promicatelja projekta najveće, a manje je izražen ondje gdje EIB surađuje s vrlo iskusnim promicateljima i posrednicima. Iz tog razloga većina projekata s ocjenom „visoka” u pogledu dodane vrijednosti provedena je u regijama istočno susjedstvo i Sredozemlje, dok je dodana vrijednost 5 projekata u regiji Pretpristupne zemlje ocijenjena samo ocjenom „umjerena”.

Mogućnost EIB-a da osigura dugoročno financiranje koje je često inače nedostupno jedan je od ključnih elemenata doprinosa Banke. Gotovo sve nove operacije iz 2015. promicateljima projekata ili financijskim posrednicima osiguravaju rokove koji premašuju tipične rokove dospijeca dostupne na lokalnom tržištu. U većini slučajeva, uvjeti EIB-ovog financiranja osiguravaju gotovo u cijelosti pokriće ekonomskog vijeka trajanja imovine koja će se financirati. Procjenjuje se da su rokovi u okviru novih projekata u 2015. – otprilike 15 godina u prosjeku – oko dva i pol puta dulji od onih dostupnih na lokalnom tržištu.

Za odabrane operacije EIB može upotrebljavati različite mehanizme za apsorpciju valutnog rizika. To može financiranje učiniti privlačnijim za zajmoprimce, uključujući konačne korisnike posredovanih operacija čije su aktivnosti usredotočene na lokalna tržišta. U regijama obuhvaćenim mandatom za vanjsko pozajmljivanje tri kreditne linije financirane su u lokalnoj valuti.

EIB uz svoje zajmove radi i na mobilizaciji bespovratnih sredstva trećih strana i njima upravlja. Ona su znatan izvor dodane vrijednosti, osobito u zemljama Sredozemlja, ali i u regiji istočnog susjedstva. Dvanaest novih projekata dobilo je bespovratna sredstva 2015.

Pokazalo se da je uloga EIB-a važna i u smislu podizanja standarda, mobiliziranja sredstava i tehničkog doprinosa.

4. SURADNJA EIB-A S DRUGIMA

4.1. SURADNJA S KOMISIJOM

Ovim se mandatom zahtijeva da Komisija, ESVD i EIB surađuju i jačaju usklađenost vanjskog djelovanja EIB-a s ciljevima vanjske politike Unije kako bi se postigla što veća sinergija između financiranja EIB-a i proračunskih sredstava Unije, uglavnom redovitim i

sustavnim dijalogom i ranim dogovorom o politikama, strategijama i portfeljima projekata. Memorandum o razumijevanju (revidiran 2013.) između Komisije, ESVD-a i EIB-a u pogledu suradnje i koordinacije u regijama obuhvaćenim mandatom nastavlja se primjenjivati 2015. – npr. razmjenom informacija o portfeljima projekata i informacija o kontaktima.

Mehanizmima za mješovito financiranje ostvaruju se snažni odnosi sufinanciranja s drugim međunarodnim financijskim institucijama i usklađivanje s politikama i prioritetima Unije u kontekstu svake predmetne zemlje kako bi se u najvećoj mjeri ostvario planirani učinak koji se financira bespovratnim sredstvima Unije. Osim toga, upravljačke strukture tih instrumenata omogućuju i zahtijevaju blisku koordinaciju i suradnju s Komisijom, ESVD-om i drugim međunarodnim financijskim institucijama prije predstavljanja projekta za spajanje bespovratnih sredstava i zajmova EIB-a. EIB je 2015. nastavio aktivno sudjelovati u regionalnim mehanizmima za spajanje. Odobreno je ili potpisano 197 milijuna EUR doprinosa financiranih iz proračuna Unije (bespovratna sredstva, tehnička pomoć, rizični kapital) kao dopuna operacijama financiranja EIB-a u regijama obuhvaćenim mandatom za vanjsko pozajmljivanje (108 milijuna EUR proračunskih sredstava Unije kao dopuna zajmovima EIB-a u Fondu za poticanje ulaganja u susjedstvu, 62 milijuna EUR za okvir za ulaganja na zapadnom Balkanu, 10 milijuna EUR za ulagački instrument za Latinsku Ameriku i 2 milijuna EUR za ulagački instrument za Srednju Aziju). EIB je blisko surađivao s Komisijom u tehničkoj skupini stručnjaka platforme EU-a za mješovito financiranje u vanjskoj suradnji (EUBEC). Iscrpan popis operacija financiranih iz proračuna Unije kojima upravlja EIB (tehnička pomoć, bespovratna sredstva, vlasnički kapital) i koje su potpisane ili odobrene 2015. može se naći u radnom dokumentu službi Komisije.

U siječnju 2016. Komisija je donijela paket mjera za borbu protiv izbjegavanja plaćanja poreza, koji sadržava niz inicijativa za jači i usklađeniji pristup EU-a borbi protiv zlouporabe oporezivanja trgovačkih društava – na jedinstvenom tržištu i izvan njega. Paket se dalje širi na kriterije koji čine dobro porezno upravljanje, uključujući mjere borbe protiv agresivnog poreznog planiranja. Paket je rezultat rasprava u Vijeću, preporuka Europskog parlamenta i ishoda OECD-ovog projekta u pogledu erozije porezne osnovice i prijenosa dobiti. U tom kontekstu i u skladu s velikim stručnim znanjem Grupacije EIB i vodećom pozicijom u promicanju najboljih praksi u pogledu porezne transparentnosti i učinkovitog oporezivanja, Komisija aktivno surađuje s EIB-om oko mogućeg razvoja politika Banke u pogledu neusklađenih jurisdikcija tako da odražava nove mjere za borbu protiv izbjegavanja plaćanja poreza.

Iscrpni aspekti međuinstitucionalne suradnje EIB-a, Komisije i ESVD-a radi podrške prioritetima Unije i partnerskih zemalja u tim regijama može se naći u radnom dokumentu službi Komisije.

4.2. SURADNJA S EUROPSKIM OMBUDSMANOM

Memorandumom o razumijevanju koji je potpisan između EIB-a i Europskog ombudsmana 2008. utvrđuju se temelji za dvije faze EIB-ovog mehanizma za rješavanje pritužbi – unutarnja (EIB-CM) i vanjska (ombudsman) – što je nakon opsežne javne rasprave 2010. odobrio upravni odbor EIB-a. Njime se postiže zajedničko razumijevanje svrhe te dosljednost primjene u njegovim unutarnjim i vanjskim dijelovima, uz posebnu usredotočenost na:

- Postojanje učinkovitog unutarnjeg mehanizma pritužbi (EIB-CM) kojim se obrađuju pritužbe koje EIB-u dostave vanjske strane putem bilo koje poslovne jedinice EIB-a;

- Kada je riječ o pritužbama koje se odnose na poslove izvan Unije, uključujući vanjske mandate, ombudsman se obvezuje sustavno se koristiti svojim ovlastima vlastite inicijative kako bi se rješavale pritužbe u slučajevima kada podnositelj pritužbe nije ni građanin ni stanovnik Unije;
- Područje primjene revizije ombudsmana, uz prihvaćanje EIB-CM-a kao predviđenog prethodnog pristupa.

Tijekom 2015. ombudsman nije primio niti jednu pritužbu povezanu s aktivnostima EIB-a u regijama vanjskih zajmova. Međutim, nakon kritike ombudsmana upućene Banci 2014. u pogledu vođenja postupka javne nabave za projekt koridora Vc u Bosni i Hercegovini, Banka je 2015. provela reviziju vlastitog praćenja svojih operacija javne nabave.

4.3. SURADNJA S MEĐUNARODNIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA

Suradnja s ostalim međunarodnim financijskim institucijama sastavni je dio aktivnosti EIB-a, a uključuje dijalog o institucijskim pitanjima, horizontalne teme i tematska pitanja te uzajamno savjetovanje kao i bolje oblike operativnog sufinanciranja i podjele posla. Dijalozi među međunarodnim financijskim institucijama odvijaju se uglavnom u okviru povremenih sastanaka specijaliziranih radnih skupina na kojima se razmjenjuju najbolje prakse ili rješavaju posebna pitanja.

EIB je 2015. surađivao s drugim multilateralnim razvojnim bankama na planu razvoja za razdoblje nakon 2015. i posebno na osmišljavanju zajedničkog pristupa ulogama s obzirom na financiranje razvoja. Ključni međunarodni događaji bili su treća Međunarodna konferencija o financiranju razvoja (Adis Abeba), Sastanak na vrhu UN-a (New York) i Konferencija stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime u Parizu (COP 21). U tom kontekstu, EIB je intenzivirao svoju suradnju s drugim višestranim razvojnim bankama te je bio suautor nekoliko važnih izvješća s višestranim razvojnim bankama i MMF-om. Prije svega, zajedničko izvješće „Od milijardi do bilijuna: doprinos multilateralnih razvojnih banaka financiranju za razvoj”, koje je izdano prije konferencije u Adis Abebi u srpnju 2015. imalo je znatan utjecaj na privlačenje pozornosti na zajednička i pojedinačna postignuća multilateralnih razvojnih banaka i znatno širenje koje je potrebno.

EIB je 2015. imao dužnost predsjedavanja radnom skupinom multilateralnih razvojnih banaka partnerstva G7 iz Deauvillea ispred kojeg je predsjednik EIB-a izvještavao na ministarskom sastanku u okviru godišnjeg sastanka Svjetske banke i MMF-a.

EIB je 2015. nastavio svoju suradnju sa skupinom G20 redovitim sudjelovanjem u radnoj skupini za infrastrukturna ulaganja i davanjem doprinosa toj skupini. EIB je ojačao i svoje veze sa sustavom UN-a, pri čemu su potpisani memorandumi o razumijevanju s dvije institucije, IFAD-om i UNIDO-om. EIB je nastavio pridonositi radu Odbora za razvojnu pomoć (DAC) OECD-a u pogledu modernizacije službene razvojne pomoći (ODA).

EIB je i tijekom 2015. nastavio surađivati s multilateralnim razvojnim bankama i drugim međunarodnim financijskim institucijama i relevantnim skupinama kako bi se uskladili standardi praćenja financiranja klimatskih politika i izvješćivanja o njihovom utjecaju.

U okviru mandata približno se 41 % potpisa sufinanciralo zajedno s drugim međunarodnim financijskim institucijama, a 31 % financiranja potpisanih 2015. bilo je povezano s komponentom bespovratnih sredstava iz proračuna Unije. Iscrpan popis operacija EIB-a koje

se sufinanciraju s drugim međunarodnim financijskim institucijama 2015. naveden je u radnom dokumentu službi Komisije.